

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 1 juli – 10:30 uur d.d. 2 juli

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Verpleegkundigen (op de ic) Besmette medewerkers van bedrijf ProFish 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Sportscholen Sekswerkers 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Virologen Mensen zonder klachten die zich laten testen voordat zij op vakantie gaan

Samenvatting

- Woensdag 1 juli was de dag van de versoepelingen. Vooral de avondjournalen hebben hier aandacht voor, o.a. rondom de vliegvakanties en sekswerkers. Daarnaast kijken zij vooral naar de positieve reacties van de sportscholen. Volgens de Volkskrant is het op 1 juli nog altijd rustig op het centraal station van Utrecht, in de sportscholen en op de wallen. 'Dat het kabinet de teugels laat vieren, betekent nog niet dat de bevolking daar overal onmiddellijk dankbaar gebruik van maakt, blijkt op de 1e dag van de nieuwe versoepelingen.'
- Aandacht is er voor het gegeven dat Amerika de wereldwijde voorraad van het coronamedicijn remdesivir, voor de komende drie maanden, opkoopt. Volgens media heeft dit grote consequenties voor andere landen om ook aan dit medicijn te komen en staat Europa buitenspel bij de inkoop. Duitse media geven aan dat er in Duitsland voldoende op voorraad is. Ook het ministerie van VWS en de vereniging van Ziekenhuisapothekers geven aan dat er in principe genoeg remdesivir is voor de komende weken. Volgens Jessica Burry (farmaceutisch specialist bij Artsen zonder Grenzen) is dit niet de eerste keer dat nationale en commerciële belangen de verdeling van medicijnen beïnvloeden. "Dit een teken van wat nog komen gaat. Moet je je voorstellen wat er gebeurt als er straks een vaccin is." Volgens NRC is volgens virologen 'de ieder-voor-zich-toon' gezet.
- Volgens Trouw hangt het van de scenario's af hoeveel verpleegkundigen erbij moeten komen in de zorg. Volgens de vakbonden kunnen de ziekenhuizen de tekorten enkel aanvullen als de basis op orde is. Michel van Erp (vakbond Nu'91) doelt daarmee o.a. op de salarisverhoging en dat verpleegkundigen meer waardering moeten krijgen. De Hogeschool van Rotterdam heeft een plan om een tekort aan IC-verpleegkundigen bij een mogelijke tweede golf van het coronavirus te voorkomen.
- In een uitgebreid interview in de Volkskrant geeft directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau Kim Putters aan de 'zaadjes' voor o.a. grote hervormingen in de zorg de aankomende twee maanden moeten worden gelegd. "Want bij een terugkeer naar de normaliteit, ook als die later bedrieglijk blijkt, zal het gevoel dat dingen écht anders moeten afvlakken." Daarnaast uit hij zijn zorgen over kwetsbare groepen die het tijdens de lockdown zwaar hebben gehad. Zoals mensen met een beperking die aan werk moeten komen: 'Ik heb nog niemand de vraag horen stellen hoe het nu, na ruim drie maanden, met die mensen staat. De kans is groot dat deze mensen hun werk zijn kwijtgeraakt, en dat het heel moeilijk zal zijn om hen weer aan het werk te krijgen als ze er een jaar zijn uit geweest. Er wás al een crisis, en die heeft zich onder invloed van corona verder verdiept.'
- Corendon, TUI en andere reisorganisaties bieden gratis coronatesten aan, aan hun reizigers. Bij een Medisch Centrum in Groningen stond woensdagochtend een rij met mensen die zich voorafgaand aan hun vliegreis willen laten testen, ook wanneer zij zelf geen klachten ervaren. Directer Maarten Cuppen van HetHuisartslab geeft aan dat er veel belangstelling is voor de test. "We voeren ze sinds ruim een week uit in onze health check centers, tientallen labs bij huisartsen verspreid door het land. Het begon rustig maar vanaf 1 juli komt het echt op gang, nu mensen weer op vliegvakantie kunnen."

Karakterisering berichtgeving

- Journalen hebben aandacht voor de versoepelingen, vooral voor de binnensport. RTL Nieuws: "Eindelijk morgen de sportscholen weer open, voor vele was het echt afzien en staan om klokslag 0.00 uur klaar om te sporten". Diverse sporters: "Heerlijk eindelijk je weer eens in het zweet werken".
- Volgens het AD kost de coronabestrijding nu al miljarden en zal de rekening nog fors oplopen.
- De Volkskrant: 'Amerika koopt voorraad remdesivir op, Europa staat buitenspel'

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) meldt dat het aantal coronapatiënten op de intensive care woensdag is gedaald van 29 naar 28. Het aantal coronapatiënten dat nog in het ziekenhuis ligt, daalt ook verder. Woensdag zijn het er 178, elf minder dan op dinsdag. Dat is het laagste aantal in maanden. Verpleegafdelingen behandelden dinsdag nog 160 patiënten en dat zijn er woensdag 150.

Identiteiten

- In Twello zijn 43 medewerkers van het bedrijf ProFish de afgelopen weken besmet of besmet geweest met het coronavirus. Directeur Edwin de Boer geeft aan dat het gaat over een periode van drie à vier weken. De GGD onderzoekt hoe het virus is binnengekomen en doet bron- en contactonderzoek. Ook heeft de Veiligheidsregio samen met de arbeidsinspectie en ProFish een actieplan opgesteld.
- In Suriname zijn parlementariërs besmet met het coronavirus. Paul Somohardjo, voorzitter van Pertjajah Luhur, is positief getest, net als de ondervoorzitter van de NPS, Jerrel Pawiroredjo. Ronnie Brunswijk, de nieuwe Surinaamse parlementsvoorzitter, is besmet en is opgenomen op de ic. Ook andere coalitieleiders zijn besmet: NPS-voorzitter Gregory Rusland en zijn vrouw zitten thuis in zelfisolatie.

Scenario's

- Italiaanse onderzoekers van het Istituto Superiore di Sanità in Rome hebben deze week een wetenschappelijke studie online gezet waarin zij melden dat het nieuwe coronavirus al op 18 december 2019 in het rioolwater van Milaan en Turijn zat. Op 29 januari detecteerden ze het virus ook voor het eerst in afvalwater in Bologna. De onderzoekers denken op basis daarvan te kunnen zeggen dat het virus mogelijk voor de Kerst al in het land was en dat de traditionele familiebijeenkomsten in die periode mogelijk een rol speelden in de wijde verspreiding. De Nederlandse onderzoeker Gertjan Medema van KWR in Nieuwegein vindt dat veel te ver gaan. "Het riool geeft een aanwijzing, maar zonder bevestigend bewijs uit andere bronnen is het niet overtuigend genoeg."

Informatiebehoefte*Welke informatie vragen leven er bij getroffen?*

- NUcheckt van NU.nl beantwoordt de vraag 'geldt de anderhalve meter afstand nog als je al corona hebt gehad?'. Het antwoord: 'Het RIVM geeft met klem het advies dat ook deze groep van ruim 50.000 Nederlanders zich nadrukkelijk aan de vaste coronarichtlijnen blijft houden. "We gaan er op basis van de kennis die we nu hebben van uit dat iemand die het coronavirus heeft gehad, immuniteit heeft opgebouwd. Maar 100% zekerheid over de mate van immuniteit hebben we niet. Daarvoor zijn er te weinig gegevens."
- AD vraagt zich af of ook in Nederland grote steden weer terug in Lockdown kunnen, met als voorbeeld de Britse stad Leicester. Sjaak de Gouw zegt hierover: "We gaan ervan uit dat de algemene basis onder de maatregelen [...] ervoor zouden moeten zorgen dat er geen grote verheffingen komen." Aan de hand van het bron- en contactonderzoek kunnen volgens De Gouw op regionaal niveau maatregelen worden genomen tegen die bron of bepaalde doelgroepen.
- Op de sociale media kanalen van minister De Jonge komen vragen binnen of er ook versoepelingen binnen de Valys zijn? En wanneer de app komt? Signalen die binnenkomen zijn dat mensen aangeven dat zij de minister volgen om VWS nieuws te volgen, en niet voor een CDA campagne. De tweet van Renata Verloop (specialist in online overheidscommunicatie) zorgt voor discussie. "Ik vind het toch gek dat @hugodejonge op een en hetzelfde kanaal minister is en kandidaat-lijsttrekker. Een uitgangspunt van overheidscommunicatie is: 'De communicatie van de Rijksoverheid wordt niet vervlochten met partijpolitieke belangen'. Of ben ik nu te recht in de leer?" Hierop volgen wisselende reacties.
- Op de corporate kanalen van VWS komen vragen binnen of dansen weer mag aangezien dit geen contactsport is? Daarnaast vragen mensen zich af hoe zij zich kunnen laten testen als zij geen auto hebben en het dichtstbijzijnde punt 20 kilometer van hun huis is. Ook vraagt men zich af wanneer er zonder mondkapjes gereisd kan worden. Commentaar is er op de 1,5 meter samenleving.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Volgens AD kost de coronabestrijding nu al miljarden. Vóór het uitbreken van de crisis was er een bedrag van 88 miljard euro begroot voor de zorg in 2020. 'Nederland gaf de afgelopen maanden bijna 1,5 miljard euro uit aan mondkapjes en andere hulpmiddelen. Voor coronavaccins is 700 miljoen euro vrijgemaakt, voor tests 300 miljoen.' De ongeveer 4.000 beademingsapparaten die zijn gekocht, kosten 150 miljoen euro,

maar zijn deels nog onderweg. De overheid heeft de laatste maanden ook zo'n 180 miljoen euro verdiend aan de verkoop van medische beschermingsmiddelen aan zorgaanbieders.

- AD gaat ervanuit dat de rekening nog fors verder op zal lopen. Ook omdat het niet duidelijk is of het uitgetrokken budget voor PBM voldoende zal zijn. Daarnaast is onbekend wat de kostenpost is van alle mondkapjes die niet aan de kwaliteitseisen bleken te voldoen.
- Grote zorgaanbieders van wijkverpleging, geriatrische revalidatiezorg en eerstelijnsverblijf krijgen compensatie voor hun misgelopen inkomsten en extra kosten door de uitbraak van het coronavirus. In totaal gaat het om €4 miljard. De regeling geldt voor organisaties met een jaarmzet van meer dan €10 miljoen, maakte Zorgverzekeraars Nederland vandaag bekend. Middelgrote en kleine organisaties konden al eerder een zogeheten continuïteitsbijdrage aanvragen.
- Twee mannen uit Amersfoort en Oldenzaal zijn veroordeeld tot twee jaar cel voor het witwassen van geld dat was verdiend met de frauduleuze verkoop van mondkapjes. De partij van 11 miljoen mondkapjes was aangekocht door de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen. Na de aanbataling van 880.000 euro bleek dat de deelstaat was opgelicht en er helemaal geen mondkapjes te koop waren.

Vaccins

- Het coronavaccin dat door de universiteit van Oxford wordt ontwikkeld, laat volgens de betrokken wetenschappers hoopvolle resultaten zien. De wetenschappers hebben de Britse parlementariërs wel gewaarschuwd om niet al te optimistisch te zijn. Ze verwachten niet dat het vaccin er al in de winter is, en kunnen ook niet zeggen wanneer het vaccin er dan wel zou zijn. Ook het Duitse bedrijf BioNTech en de Amerikaanse farmaceut Pfizer hebben woensdag gezegd dat ze met een van hun experimentele vaccins "bemoedigende" resultaten boeken. 24 vrijwilligers die twee doses van dat vaccin kregen, hadden antistoffen in hun lichaam en er werden geen bijwerkingen geconstateerd. Beide bedrijven willen in de zomer beginnen met wereldwijde tests op mensen. Als alles goed gaat, zouden er eind dit jaar maximaal 100 miljoen doses en eind volgend jaar 1,2 miljard doses van het vaccin geproduceerd kunnen worden.
- China heeft de bouw voltooid van twee laboratoria die een toekomstig vaccin kunnen produceren. Het eerste lab is neergezet in Peking en is goed voor 120 miljoen vaccins per jaar.

Beschikbaarheid Remdesivir

- Duitsland heeft voorlopig genoeg voorraden van het medicijn remdesivir. "De bondsregering heeft vroegtijdig remdesivir ingekocht voor de behandeling van coronapatiënten. Momenteel zijn er nog steeds voldoende voorraden", liet het Duitse ministerie van Volksgezondheid weten in een verklaring. Daarin stond ook dat leverancier Gilead verplicht is om in de toekomst voldoende hoeveelheden te leveren als de Europese Commissie het middel voorwaardelijk goedkeurt. Die goedkeuring wordt deze week verwacht.
- In het NOS Journaal geeft Emilie Gieling (vereniging van Ziekenhuisapothekers) aan dat Nederland in principe genoeg remdesivir heeft voor de komende drie weken. "Toen ik het nieuws hoorde heb ik contact gezocht met Gilead om te vragen wat de consequenties zijn, maar dat is op dit moment nog niet bekend".

Buitenland

- Besmettingsgraad in Duitsland blijft voor de 7e dag op rij onder de 1. Reproductiefactor komt volgens het Robert Koch Instituut woensdag uit op 0,83, dat inhoudt dat 100 besmette personen 83 anderen aansteken.
- In België raken er gemiddeld per dag 84 personen besmet, zo blijkt uit de afgelopen zeven dagen. Een daling van zo'n 11%, in de vorige periode lag het getal op 94 per dag.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

- In De Telegraaf komen vier zussen aan het woord die hun moeder hebben opgehaald uit het verpleeghuis, voordat de verpleeghuizen in maart hun deuren sloten. Zij blikken terug op de afgelopen maanden. Het plan was niet zomaar uit te voeren. Greet: "Maar ik had op tv een programma gezien waarin werd gezegd dat verpleeghuisbewoners recht op vakantiedagen hebben. Dus wij haalden haar voor een vakantie." Inmiddels woont Jannie weer in het verpleeghuis. Samen met het verpleeghuis zijn afspraken gemaakt om haar niet te laten vereenzamen. "We mogen vanaf 17.00 uur bij haar komen, met haar eten en haar naar bed brengen. Wel telkens maar één bezoeker".

Corendon-coronatest

- Bij het Medisch Centrum Helperpark in Groningen stond woensdagochtend een rij met mensen die zich voorafgaand aan hun vliegreis willen testen op corona bij de huisarts. "Onze assistentes konden het vanochtend nauwelijks aan, mensen komen in hordes", zegt huisarts Gerben Lochorn. De test gaat even anders in zijn werk dan de 'normale' coronatest. De 'Corendon-test' kan ook middels gorgelen: even wat

zout water in de mond, een minuut flink gorgelen en de mond spoelen en uitspugen in een bakje. Corendon, TUI en andere reisorganisaties bieden de testen gratis aan hun reizigers aan, via HetHuisartslab.

- Volgens directeur Maarten Cuppen van HetHuisartslab is er veel belangstelling voor de test. “We voeren ze sinds ruim een week uit in onze health check centers, tientallen labs bij huisartsen verspreid door het land. Het begon rustig maar vanaf 1 juli komt het echt op gang, nu mensen weer op vliegvakantie kunnen.”

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Voorzitter Nienke Nieuwenhuizen van Verenso geeft in Op1 aan dat het gevoel in verpleeghuizen is dat 'we' nog niet klaar zijn met het virus. Nieuwenhuizen geeft aan blij te zijn dat ze nu kunnen testen. Dit zou tot 'diep' in april niet hebben gekund. Ook zij wilden niet de deuren sluiten maar er zouden onvoldoende middelen zijn om goede zorg te verlenen. Zorgmedewerkers zouden hebben moeten werken met te weinig spullen waardoor medewerkers ziek zijn geworden en enkele zijn komen te overlijden. Nieuwenhuizen zegt dat zij achteraan in de rij stonden. Er zou in Nederland sprake zijn van een verkokering en men zou niet moeten denken in cure of care. Er zou veel meer verbinding moeten worden gemaakt tussen ziekenhuizen en verpleeghuizen. Hiernaast zou er ook informatie nodig zijn vanuit de regio m.b.t. uitbraken in bijvoorbeeld scholen en slachterijen in de buurt van een verpleeghuis. Ook dit zou nu niet goed lopen.
- Vakbonden CNV en FNV en branchevereniging KNV vrezen dat de werkgelegenheid in het zorgvervoer in gevaar is, ondanks de recente versoepelingen Gemeente, zorginstellingen, verzekeraars en andere opdrachtgevers worden ogeroepen om de vaste kosten van uitgevallen zorgvervoer de rest van dit jaar door te blijven betalen. Faillissementen en reorganisaties zijn volgens hen alleen te voorkomen met doorbetaling van de vaste kosten van weggevallen vervoer. Door chauffeurs te ontslaan of leasecontracten te ontbinden, zou het vervoer op termijn voor kwetsbare doelgroepen in gevaar kunnen komen, waarschuwen ze.
- Nachtclubs en discotheken vinden het niet langer uit te leggen dat zij hun deuren tot minimaal 1 september gesloten moeten houden. Een groep afgevaardigden heeft daarom vandaag een manifest en protocol aangeboden aan de Tweede Kamer, waarin ze pleiten voor een heropening per 1 augustus. Een digitale petitie van de uitgaanssector was woensdag rond half vier 's middags bijna zesduizend keer ondertekend.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Hubert Bruls (voorzitter Veiligheidsberaad) vindt het zorgelijker dat steeds meer mensen geen zin meer lijken te hebben om zich aan de coronaregels te houden. “Ik snap het wel, maar het is ook zorgelijk. Ik ben wel blij dat drie kwart van de mensen nog wel volhoudt en wil volhouden. Dat is een goed teken.”
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) reageert op het kort geding van stichting Stop Onnodige Vrijheidsbeperking in de Zorg (SOVIDZ). Zij stellen richtinggevend, stimulerend toezicht op de openstelling van bezoek in verpleeghuizen te zullen houden. “Tegelijk grijpt de IGJ in als er sprake is van een situatie die een bedreiging kan betekenen voor de kwaliteit van leven en veiligheid van cliënten of die in het belang van goede zorg onderzoek vraagt. Bijvoorbeeld onnodig beperkingen stellen aan naar buiten mogen gaan of rond mogen lopen binnen de zorginstelling of het onnodig beperkingen stellen aan bezoek.”
- Het commentaar in FD is kritisch richting het plan van de overheid om telecomdata te gaan verzamelen. ‘Het instrument levert mogelijk een bijdrage aan de lokale bestrijding van corona-uitbraken, zodat straks niet opnieuw de hele economie op slot moet. Maar het is wel een heel ingrijpend instrument. [...] Wat voor waarborgen er ook omheen gebouwd worden, het verzamelen van telecomdata is een stap richting de surveillancestaat.’ Het is nog allerm minst zeker dat het instrument werkt. Critici houden rekening met bergen onbruikbare en misleidende informatie. De AP heeft grote twijfels over die anonimiteit en telecombedrijven bevestigen die twijfel. Ook de optie om vrijwillig je data te delen ontbreekt.
- In Amsterdam vaart er vanaf zaterdag een ‘Hart van Troost’ door de stad, als eerbetoon aan de overledenen in de afgelopen maanden. Mensen die in deze coronatijd een dierbare hebben verloren een bloem achterlaten met een persoonlijke boodschap voor degene die ze missen.

Beschikbaarheid Remdesivir

- NRC stelt vijf vragen over de productie en verspreiding van een van de weinige veelbelovende coronamedicijnen: remdesivir, nu Amerika een voorraad van het medicijn heeft opgekocht. Een daarvan is: Vist Europa – Nederland – achter het net? ‘Het korte antwoord: ja. In elk geval de komende drie maanden zal geen enkel ander land het medicijn kunnen krijgen. Amerika heeft nagenoeg alle productie gedurende een periode gereserveerd. Wat er daarna gebeurt, is afwachten’.

- Volgens NRC is 'de ieder-voor-zich-toon' gezet volgens virologen terwijl de pandemie haar hoogtepunt nog moet bereiken. 'En als het al zo gaat met medicijnen, hoe moet dat dan als er straks een vaccin is, waarmee je mensen echt weerbaar kunt maken? Virologen roepen dan ook op internationaal afspraken te maken, zodat niemand buiten de boot valt'.
- Onderzoeker Andrew Hill (Universiteit van Liverpool) zei tegen Britse media: "Dit is het eerste belangrijke, goedgekeurde medicijn. En hoe zit het met de verdeling ervan? Weer staan we achteraan in de rij." [...] "Stel je voor dat het hier om een vaccin ging. Dan was de pleuris uitgebroken. Misschien is dit een voorproefje van wat ons te wachten staat."
- Wilbert Bannenberg (Farma ter Verantwoording): "Het is natuurlijk schandalig dat president Trump alleen voor zijn eigen volk dat nu koopt, de hele wereld heeft het nodig". Tevens is Bannenberg ook niet te spreken over de Nederlandse deal, in samenwerking met Duitsland, Frankrijk en Italië voor een potentieel coronamedicijn. "We hadden met de WHO een afspraak gemaakt dat we alle kennis zouden delen en zo de productie konden opschroeven".

Tekort aan verpleegkundigen

- Volgens Trouw hangt het van de scenario's af hoeveel verpleegkundigen erbij moeten komen in de zorg. 'In het ergste geval zijn zeventienduizend voltijds arbeidsplaatsen aan extra verpleegkundigen nodig. [...] Maar ook in andere scenario's (bij een vaccin of het uitblijven van een 2e golf) zijn duizenden verpleegkundigen nodig.'
- Volgens de vakbonden kunnen de ziekenhuizen de tekorten enkel aanvullen als de basis op orde is. Michel van Erp (vakbond Nu'91) doelt daarmee o.a. op de salarisverhoging en dat verpleegkundigen meer waardering moeten krijgen. 'Applaus is mooi, maar het gaat ze erom dat beleidsmakers hen betrekken bij plannen en ideeën. Zij moeten het werk namelijk uitvoeren. Als ze verpleegkundigen tegen problemen aanlopen die ze zelf al hadden voorzien, zorgt dat voor frustratie en een grotere kans op voortijdig verlaten van de zorg. Met een hoger salaris en meer zeggenschap stopt de hoge uitstroom en zullen verpleegkundigen het enthousiasme voor hun vak overbrengen op nieuwe lichten'.
- De Hogeschool van Rotterdam heeft een plan om een tekort aan IC-verpleegkundigen bij een mogelijke tweede golf van het coronavirus te voorkomen. "We hebben aangeboden om onze opleiding medische hulpverlening volledig toe te spitsen op de IC. Normaal is dit een brede opleiding", zegt bestuursvoorzitter Ron Bormans. Ook kunnen studenten die al bezig zijn met hun opleiding zich versneld laten omscholen naar IC-verpleegkundige. Volgens Bormans is het Erasmus MC nu aan zet om duidelijk te maken wat het met de bereidheid van de hogeschool wil doen.

Immuniteit en antistoffen

- Volgens De Telegraaf voedt het nieuws dat juist minder Belgen antistoffen bleken te hebben, de vrees dat immuniteit tegen het coronavirus door onze vingers glipt. 'Midden mei lag het percentage bij de Belgen nog op bijna 7 %. Het nieuwste cijfer, afgeleid uit 2900 bloedafnames midden juni, zakte terug naar 5,5 %.'
- Volgens de Vlaamse immunologen Heidi Theeten en Pierre Van Damme (Universiteit Antwerpen) geeft hun onderzoek aanwijzingen dat de antistoffen die men aanmaakt na een infectie snel uit het bloed verdwijnen.
- Cécile van Els, hoogleraar Vaccinologie (Universiteit Utrecht) en immunoloog bij het RIVM zegt dat bloedonderzoek lang niet alles zegt. "Mensen die niet of slechts milde verschijnselen krijgen, maken weinig antistoffen aan. In dit geval zijn die misschien onder de detectiegrens weggezaakt. Maar dat wil niet zeggen dat er geen immuniteit is."

Sport

- Hubert Bruls, voorzitter van het Veiligheidsberaad, vindt het handhaven van het juichverbod 'praktisch niet te doen'. Bruls zegt de redenatie te snappen, maar noemt de maatregel niet reëel. "Wat mij betreft had het niet gemoeten. We hebben afgesproken om dat eens goed aan te zien. Maar als dat niet gaat lukken, ga ik terug naar het kabinet om dit te heroverwegen."
- RTL Nieuws: "Eindelijk morgen de sportscholen weer open, voor vele was het echt afzien en staan om klokslag 0.00 uur klaar om te sporten". Het nieuwe sporten heeft echt nog wel wat voeten in den aarde. Sportscholen hebben veel maatregelen moeten nemen.
- Cees Arendse (sportschoolhouder): "Je ziet dat mensen bereid zijn, ondanks te beperkingen, om daaromheen te werken om toch lekker te kunnen sporten".
- Voor het eerst in maanden hebben judoka's van TeamNL woensdag in Papendal weer een echte training kunnen doen. Bondscoach Maarten Arens: "Ik ben blij dat we weer even hebben kunnen stoeien. Ja, ik ben opgelucht en ongelooflijk blij. We hebben plezier gemaakt met z'n allen. Dat is nu het belangrijkste."

Sekswerkers

- Voorzitter van belangengroep Red Light United Felicia Anna zegt dat woensdag een 'verrassend goede dag' was voor de honderden raamprostituees op de Wallen in Amsterdam. "Veel collega's zeggen dat zij meer klanten hadden dan verwacht, dat is goed nieuws". Felicia geeft aan dat de honderden raamprostituees op de Wallen in Amsterdam moeten afwachten hoe het verder gaat met de klandizie nu de coronamaatregelen voor sekswerkers zijn versoepeld. Lang niet alle vrouwen zitten alweer op hun stek. De meeste zijn afhankelijk van hun vaste klanten en van toerisme. Daarnaast zijn veel Oost-Europese vrouwen vanwege het virus teruggegaan naar hun eigen land en zijn nog niet teruggekomen.
- Felicia geeft aan dat het pittige maanden waren. "Sommige meiden hebben hun huis moeten opgeven en zijn bij elkaar ingetrokken". Ook hebben een aantal prostituees illegaal doorgewerkt tijdens de lockdown.
- Omroep Friesland meldt dat in Leeuwarden om middernacht door sekswerkers, exploitanten en bezoekers zelfs werd afgeteld naar het moment dat de dames hun deuren weer mochten openen. In de Doubletstraat, een van de rosse buurten van Den Haag, hingen grote banieren met daarop de tekst 'Welcome back girls!'. Het was woensdagmiddag een drukte van belang in de straat.

Diversen

- NOS Journaal geeft aan dat de versoepelingen per 1 juli voor mensen met een kwetsbare gezondheid juist een extra beperking is. Zij houden hun hart vast nu het steeds drukker wordt. Deze mensen missen duidelijkheid van het RIVM over dat geen wat zij 'meer kunnen gaan doen'.
- Premier van Curaçao Eugene Rhuggenaath meent dat de harde opstelling van Nederland de stabiliteit van zijn autonome Caribische eiland niet ten goede komt. 'Echt, het Koninkrijk kan zo veel beter.'
- Kermisbond Bovak geeft aan dat bij 80% van de kermissen de gemeente nog geen vergunning geeft. Volgens woordvoerder Hans van Tol zien veel gemeenten het weer opstarten van de kermis als een dilemma. "Ze zijn bang dat 1,5 meter niet te handhaven is en ze weten niet hoe het publiek gaat reageren."

Context

- Het RIVM geeft aan het nieuwe type varkensgriep, waar Chinese wetenschappers voor waarschuwen, in de gaten te houden. Vooralnog ziet het instituut geen reden voor maatregelen.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

- Directeur Kim Putters van het Sociaal en Cultureel Planbureau betwijfelt of Nederland tijdens drie maanden coronacrisis sociaal is geworden. "De hulp die burgers elkaar nu bieden, is geen compensatie voor het bouwwerk dat door corona is weggeslagen [...] Het is allemaal prachtig: online contacten onderhouden, bij de buurvrouw vragen hoe het ermee is. Maar we moeten niet vergeten dat vóór corona meer dan 4 miljoen mensen mantelzorg verleenden. Heel veel van die mantelhulp is nu stilgevallen. Het zou al heel mooi zijn als deze groep de mantelzorg zou kunnen hervatten. En dan heb ik het nog niet eens over de sportverenigingen en de andere plekken van vrijwilligerswerk die de laatste maanden door de neveneffecten van corona zijn geraakt."
- Putters vraagt zich af of de mogelijkheden die deze crisis biedt voor de herinrichting van de samenleving wel optimaal zullen worden benut als het gevoel van urgentie verdwijnt. Samen met zijn evenknie David Halpern in het Verenigd Koninkrijk is hij het erover eens dat als je bijvoorbeeld in de zorg grote hervormingen nodig zijn de zaadjes daarvoor de komende twee maanden moeten worden gelegd. 'Want bij een terugkeer naar de normaliteit, ook als die later bedrieglijk blijkt, zal het gevoel dat dingen écht anders moeten afvlakken.'
- Over de intelligente lockdown zegt Putters: "Of de lockdown intelligent was, weet ik niet: de aanpak paste bij de Nederlandse cultuur. Hij was de uitkomst van een weging van belangen, waarbij het belang van mensenlevens zwaar heeft gewogen. Maar dat belang is tot dusverre te weinig gekoppeld aan de vraag hoe we onze samenleving inrichten. De vraag 'wie vangt dit op?' is nu echt wel heel urgent. Met betrekking tot de Participatiewet was vorig jaar onze harde constatering dat niet meer, maar minder mensen met een beperking aan het werk komen, dat – als ze aan het werk komen – ze meestal in tijdelijke contracten terecht komen. Ik heb nog niemand de vraag horen stellen hoe het nu, na ruim drie maanden, met die mensen staat. De kans is groot dat deze mensen hun werk zijn kwijtgeraakt, en dat het heel moeilijk zal zijn om hen weer aan het werk te krijgen als ze er een jaar zijn uit geweest. Er wás al een crisis, en die heeft zich onder invloed van corona verder verdiept. Als het gaat om kwetsbare groepen, zijn er een paar in beeld – verpleeghuizen, jongeren die leerachterstanden oplopen. Maar mensen die al aan de kant stonden, kunnen helemaal buiten beeld raken. Zij zullen pas zichtbaar worden als het stof van de coronacrisis is gaan liggen."